

**Луцький інститут розвитку людини ВНЗ
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини
Університету «Україна»**

Кафедра інформаційної діяльності та туризму

ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

Матеріали VIII Міжвузівського науково-практичного семінару

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
Відкритий міжнародний Університет розвитку людини
Луцьк, Україна 2020**

Луцький інститут розвитку людини

Кафедра права та фінансів

**ПРАВОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ: ЗАХИСТ ТА
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ДІЇ
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

Матеріали II Міжвузівської науково-практичної
онлайн-конференції з нагоди відзначення
Міжнародного дня прав людини
(м. Луцьк, 14 грудня 2023 р.)

Луцьк – 2023

ЗМІСТ

БУНДАК ОЛЕНА	ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ТЕРМІНУ «ВІЙСЬКОВИЙ СТАН»	7
БУНДАК ОЛЕНА, БУНДАК ІЛЛЯ	ЮРИДИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕРМІНУ «ВОЄННИЙ СТАН»	13
БУНДАК ОЛЕНА, ВОЛЯНЮК СОЛОМІЯ	ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ РОСІЄЮ ПРОТИ УКРАЇНИ	17
БУНДАК ОЛЕНА, ХОМІЧ ЮЛІЯ	ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА ВОЛОНТЕРСТВА	22
ВИШКОВСЬКА ВАЛЕНТИНА	АЛІМЕНТНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	28
ГВОЗДЕЦЬКА ТЕТЯНА	ЗАХОДИ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	30
КУШНІРУК ЮЛІЯ	УЧАСТЬ В СУДОМУ ЗАСІДАННІ У РЕЖИМІ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	33
КУШНІРУК ЮЛІЯ, КУШНІРУК ВІТАЛІЙ	РОБОТА СУДУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	37
КУШПЕТЮК ОЛЕНА, КУШПЕТЮК РОМАН	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ТА СВОБОД В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	40
ПКАЛЮК СВІТЛАНА	ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ У СУДІ	43
ПКАЛЮК СВІТЛАНА, ПОЛЩУК ЮРІЙ	ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА ДЕРЖАВИ	47
ПОПОВ АНАТОЛІЙ	СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ПРАВІ І СПЕЦІАЛЬНИЙ СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ І ШВЕЙЦАРІЇ	51
ПОПОВ АНАТОЛІЙ, СОРОЧУК ЗОРЯНА	ПРАВО ДИТИНИ НА БЕЗПЕЧНЕ ЖИТТЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ	55
ПОПОВ АНАТОЛІЙ, ШИЛЮК НАТАЛІЯ	ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ УКРАЇНОЮ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	59
РЯЗАНЦЕВ ОЛЕКСАНДР	ЗАХИСТ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	62
РЯЗАНЦЕВ ОЛЕКСАНДР, КАЧУРА ДМИТРО	КОНСТИТУЦІЙНІ ПРАВА ТА СВОБОДИ ПІД ЧАС ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	66
РЯЗАНЦЕВ ОЛЕКСАНДР, КЛІМОВ ОЛЕКСАНДР	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	70
РЯЗАНЦЕВА НАТАЛІЯ	ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	73
РЯЗАНЦЕВА НАТАЛІЯ, БЕРЕСТЮК ОЛЕСЯ	ЗАХИСТ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИМ СУДОМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	76
РЯЗАНЦЕВА НАТАЛІЯ,	ПОРЯДОК ОТРИМАННЯ СТАТУСУ ДИТИНИ,	79

ОЛЬШЕВСЬКА ВЄРОНІКА САСКО ОЛЕНА	ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВНАСЛІДОК ВОЄННИХ ДІЙ ТА ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	83
СТАРЧУК ОКСАНА	ДО ПИТАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ НОТАРІАТУ	86
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ		91

Оксана Старчук,
*к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Волинський національний університет ім. Лесі Українки*

ДО ПИТАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОДЕЛІ НОТАРІАТУ

У статті проаналізовано латинську модель нотаріату, його форми (німецька, французька, змішана), ознаки та принципи. Визначено, що нотаріат в Україні найближчий до німецької моделі, для якої характерним є чітка система посадових осіб, які посвідчують права та факти з метою надання їм юридичної вірогідності, однак така діяльність має формалізовано-логічний характер.

The article analyzes the Latin model of notary, its forms (German, French, mixed), signs and principles. It was determined that the notary in Ukraine is closest to the German model, which is characterized by a clear system of officials who certify rights and facts in order to give them legal credibility, but such activity has a formalized and logical nature.

У правовій доктрині з нотаріату визначено дві його моделі: латинський та англосаксонський нотаріат. Латинський нотаріат функціонує, практично, у всіх країнах Європейського союзу у формі таких трьох моделей: німецька, французька та змішана.

Характеризуючи моделі латинського нотаріату Ю. П. Ільїна вказує, що німецька модель виявляється у незначній активності нотаріуса на всіх етапах нотаріального процесу, а здійснення нотаріальних функцій має надмірно формалізований, нетворчий характер; французька модель передбачає ініціативність нотаріуса з моменту звернення до нього зацікавленої особи, адже нотаріус бере на себе всі проблеми клієнтів, починаючи від збору необхідних документів, проведенням переговорів з іншими зацікавленими особами, складання і посвідчення документа і закінчуючи реєстрацією нотаріального акту в компетентних органах; змішана модель поєднує в собі дві попередні в різних пропорціях [1, с. 148-149].

Варто зауважити, що нотаріат в Україні найближче за ознаками відноситься до німецької моделі латинського нотаріату, у якій спостерігається незначна активність нотаріуса на всіх етапах нотаріального процесу, адже відповідно до ст. 1 Закону «Про нотаріат» на нього покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності [2], що подекуди має формальний характер.

Латинська система нотаріату первісно є першою, зауважують С. Василів, О. Сорочкіна, обґрунтовуючи свою концепцію тим, що нотаріус виконує функцію захисту прав та інтересів суб'єктів правовідносин, недопущення виникнення спорів, а гарантом стабільності цивільних правовідносин є економічно незалежний нотаріат латинського типу [3].

Погоджується з тим і І. А. Гамаль, акцентуючи увагу на тому, що нотаріат латинського типу сформувався в результаті тривалої еволюції правових ідей в країнах романо-германської правової системи у якій внутрішнє право спочатку будувалося на адаптації римського права і ґрунтується на загальних правових концепціях [4, с. 3].

Поділяє цю концепцію і Н. В. Ільєва, яка зауважує, що латинський нотаріат й сьогодні базується на традиціях римського права. У першу чергу це знаходить свій прояв у тому, що в країнах, які входять до Міжнародного союзу нотаріату, діє романо-германська континентальна правова система, з пріоритетом письмових доказів, з яких нотаріально оформлювані документи мають підвищену доказову силу. Також у переважній більшості країн латинського нотаріату акти нотаріусів мають силу управлінського рішення організаційно-розпорядчого характеру [5].

Характеризуючи латинську модель нотаріату, визначимо керівні (засадничі) ідеї, які лежать в його основі та ознаки, якими він характеризується.

Колектив авторів навчального посібника з нотаріату за редакцією В. М. Безчасного виділяють такі засадничі ідеї латинського нотаріату: 1) кваліфікованість та широка правова обізнаність нотаріуса для того, щоб засвідчувати різні правочини та проводити консультації із правових питань для своїх клієнтів; 2) незалежність нотаріуса, адже він не може бути державним службовцем; 3) неупередженість нотаріуса, адже він повинен виконувати свої функції “із пов’язкою Феміди на очах”; 4) нотаріуси повинні обов’язково зберігати копії документів, оригінали яких були посвідчені ним особисто; 5) юридична відповідальність нотаріусів за заподіяну шкоду, в процесі виконання своїх повноважень, третім особам, зокрема, і усім своїм майном у випадках передбачених законом; 6) територіальність, адже нотаріус вправі здійснювати свої повноваження в межах одного, визначеного територіального округу; 7) самоврядність, адже нотаріус повинен бути членом нотаріального органу – Нотаріальної палати України [6, с. 24].

Що стосується ознак латинського нотаріату, то Ю. П. Ільїна до них відносить: 1) нотаріус як публічна посадова особа, одержує повноваження від держави, реалізуючи їх від її імені і під її контролем; 2) нотаріус є особою вільної юридичної професії, адже самостійно організовує свою роботу, за особисті кошти придбаває необхідне майно і перебуває у трудових відносинах з помічником, несе повну майнову відповідальність за заподіяну шкоду; 3) основною функцією нотаріуса є охоронна, що полягає у наданні правочинам юридичної вірогідності, особливої доказової та законної сили, захист

публічного інтересу; 4) за здійсненні нотаріальні дії нотаріус отримує плату, яка ґрунтується на тарифі, розмір і порядок сплати якого встановлюється державою та є одночасно основним джерелом для самофінансування нотаріальної діяльності; 5) об'єднання нотаріусів у самоврядні органи, що виконують адміністративні і контрольні функції [1, с. 148].

Продовжуючи тезу про функції латинського нотаріату як його ознаки, В. Бірюков вказує на те, що одним із найважливіших напрямів діяльності нотаріату є досягнення стабільності приватно-правових відносин, що є важливою передумовою розвитку будь-якого суспільства. Законодавства країн, у яких діє нотаріат латинського типу, передбачають чітку систему нотаріальних органів і посадових осіб, а також визначають правила допуску до професії нотаріуса [7].

Що стосується нотаріуса як представника вільної професії, то Н. В. Ільєва зауважує, що свобода латинського нотаріату не повинна сприйматися як свавілля приватних нотаріусів та безпорадність держави чи відсутність правового регулювання та контролю [5].

Отже, український нотаріат, з поміж трьох моделей латинського нотаріату (німецької, французької, змішаної) найближчий до німецької моделі, для якої характерним є: чітка система нотаріальних органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності; формалізовано-логічний характер нотаріальної діяльності, адже нотаріус не є активною стороною нотаріального процесу, оскільки його функція зводиться лише до посвідчення прав, а також фактів, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності тощо.

Список використаних джерел:

1. Ільїна Ю. П. Особливості правового статусу нотаріуса у деяких зарубіжних країнах. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція. 2013. Вип. 5. С. 148-152.
2. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. із змінами та доп. *Відом. Верх. Ради України*. 1993. № 39. Ст. 383.
3. Василів С., Сорочкіна О. Світові системи нотаріату: порівняльний аналіз. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/may/21501/23.pdf>
4. Гамаль І. А. Сучасний стан розвитку системи нотаріату в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2008. № 2 (34). С. 3-7.
5. Ільєва Н. В. Зарубіжний досвід здійснення нотаріальної діяльності та його адаптація до вітчизняної системи нотаріату. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream.pdf>
6. Нотаріат в Україні: навч. посіб. За ред. В. М. Бесчастного. К.: Знання, 2008. 494 с.

7. Бірюков В. Розвиток нотаріату в контексті європейського правового простору: український досвід. *Юридичний радник*. № 3 (105). 2019. URL: <http://yurradnik.com.ua/stati/rozvitok-notariatu-v-konteksti-yeuropeyskogo-pravovogo-prostoru-ukrayinskiy-dosvid/>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Берестюк Олеся - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право ОС Магістр Луцького інституту розвитку людини.

Бундак Ілля - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.

Бундак Олена - к.і.н., доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Вишковська Валентина - адвокат, к.ю.н, завідувач кафедри права Дубенської філії Університету «Україна».

Воляннюк Соломія - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.

Гвоздецька Тетяна - головний спеціаліст сектору контролю за рекламою, дотриманням антитютюнового законодавства та пробірною контролю управління захисту прав споживачів Головного управління Держспродспоживслужби у Волинській області.

Качура Дмитро - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право ОС Магістр Луцького інституту розвитку людини.

Клімов Олександр - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право ОС «Магістр» Луцького інституту розвитку людини, юристконсульт Адвокатського бюро «Артема Пацука».

Кушнірук Віталій - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.

Кушнірук Юлія - асистент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Кушпетюк Олена - к.і.н., доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи Луцького інституту розвитку людини.

Кушпетюк Роман - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.

Ольшевська Вероніка - юристконсульт БО БФ «РОКАДА», адвокатка, депутатка Ківерцівської міської ради.

Пікалюк Світлана - старший викладач кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Поліщук Юрій - здобувач вищої освіти спеціальності «Туризм та реабілітація» Луцького інституту розвитку людини.

Попов Анатолій - к.ю.н., доц., доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Рязанцев Олександр - к.ю.н., доц., доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Рязанцева Наталія - ст. викладач кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини.

Саско Олена - к.ю.н., доц., доцент кафедри кримінального права і процесу Волинський національний університет ім. Лесі Українки.

Сорочук Зоряна - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти "Відкритий міжнародний університет розвитку людини "УКРАЇНА", Дубенська філія.

Старчук Оксана - к.ю.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Хоміч Юлія - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.

Шилюк Наталія - здобувач вищої освіти спеціальності 081 Право Луцького інституту розвитку людини.